

Diputació
Barcelona

LES POLÍTIQUES D'INFÀNCIA I L'ATENCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA EN SITUACIÓ DE RISC I LES SEVES FAMÍLIES.

24 maig de 2019

Universitat Autònoma de Barcelona

<http://bit.do/DIBA>

Perquè les polítiques d'infància i adolescència?

Quin és el rol dels serveis socials en les polítiques d'Infància

Quin és el *vostre* rol com a professionals (en les polítiques d'Infància)

I. PART

- **La importància de les polítiques d'Infància**
- **Els paradigmes de les polítiques**

II. PART

- **Coordenades per a l'actuació dels serveis socials**
- **La intervenció en l'àmbit dels serveis socials**

Diputació
Barcelona

I. PART

- La importància de les polítiques d'Infància
- Els paradigmes de les polítiques

Diputació
Barcelona

I. PART

- La importància de les polítiques d'Infància
- Els paradigmes de les polítiques

LA IMPORTÀNCIA DE LES POLÍTIQUES D'INFÀNCIA

- **PLASTICITAT DE LA INFÀNCIA**

Three Core Concepts in Early Development

2 Serve & Return Interaction Shapes Brain Circuitry

NATIONAL SCIENTIFIC COUNCIL ON THE DEVELOPING CHILD

Center on the Developing Child HARVARD UNIVERSITY

LA IMPORTÀNCIA DE LES POLÍTIQUES D'INFÀNCIA

- **PLASTICITAT DE LA INFÀNCIA**
- **DESENVOLUPAMENT DEL TALENT DE LA SOCIETAT**

Pre-distribució

Una intervenció que actúa más sobre las causas que sobre las consecuencias de la desigualdad y la pobreza, una especie de acción preventiva o ex ante, frente a una redistribución que consistiría en acciones curativas o ex post, una vez las situaciones de necesidad o desventaja ya se han producido.

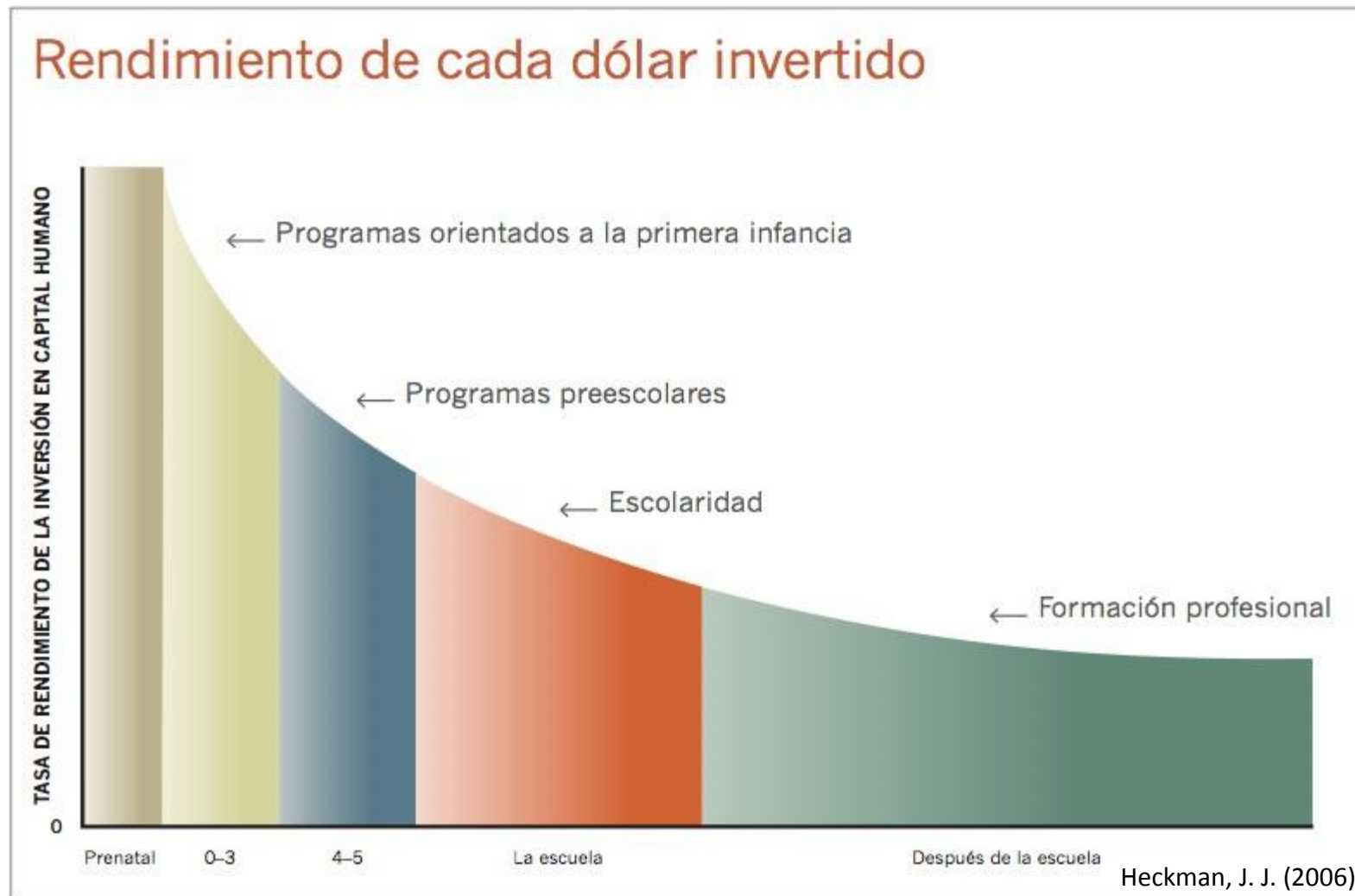
([Noguera, José A., 2016](#))

La mejor política social es una política pro-activa, que pone énfasis en iniciativas de capacitación y empoderamiento individual, con el objetivo no sólo en proporcionar un cojín contra situaciones de infortunio, sino de activar cualidades que favorezcan la autonomía de los individuos y refuercen su valor en el mercado de trabajo.

([Marí-Klose, P. & Marí-Klose, M., 2015](#))

LA IMPORTÀNCIA DE LES POLÍTIQUES D'INFÀNCIA

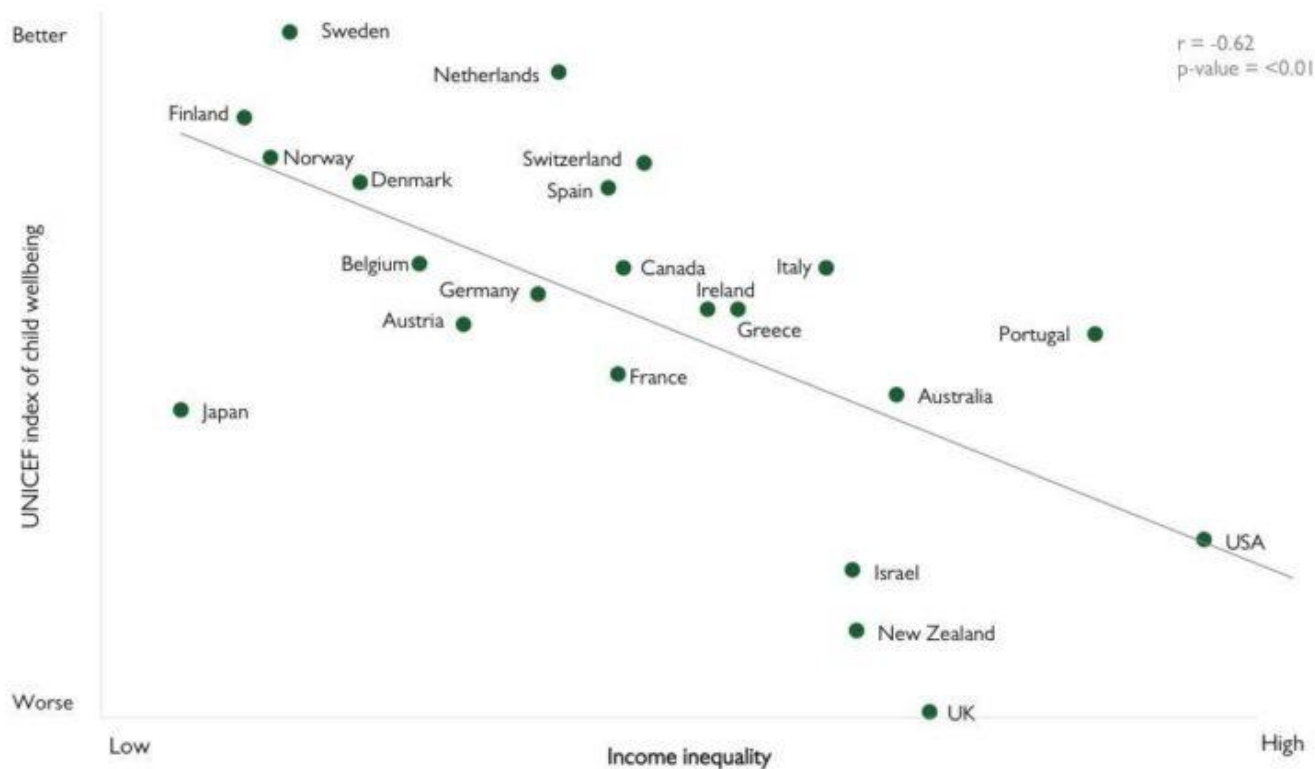
- **PLASTICITAT DE LA INFÀNCIA**
- **DESENVOLUPAMENT DEL TALENT DE LA SOCIETAT**
- **RENTABILITAT DE LA INVERSIÓ**

LA IMPORTÀNCIA DE LES POLÍTIQUES D'INFÀNCIA

- **PLASTICITAT DE LA INFÀNCIA**
- **DESENVOLUPAMENT DEL TALENT DE LA SOCIETAT**
- **RENTABILITAT DE LA INVERSIÓ**
- **BENESTAR INFANTIL I COHESIÓ SOCIAL**

Child wellbeing is better in more equal rich countries

LA IMPORTÀNCIA DE LES POLÍTIQUES D'INFÀNCIA

- **PLASTICITAT DE LA INFÀNCIA**
- **DESENVOLUPAMENT DEL TALENT DE LA SOCIETAT**
- **RENTABILITAT DE LA INVERSIÓ**
- **BENESTAR INFANTIL I COHESIÓ SOCIAL**
- **TRENCAR EL CICLE DE LA REPRODUCCIÓ DE LA DESIGUALTAT**

Risc diferencial que tenen les persones que creixen en llars pobres a sofrir problemes econòmics durant la seva vida adulta

La transmissió d'hàbits de comportament, actituds, principis i valors, poden coadjuvar a la reproducció de la situació de pobresa original, o poden dotar de sentido vital (García Roca, 1998).

**Diputació
Barcelona**

I. PART

- **La importància de les polítiques d'Infància**
- **Els paradigmes de les polítiques**

I. PART

- La importància de les polítiques d'Infància
- Els paradigmes de les polítiques
 - *Path dependence* (UK com a exemple)
 - La importància dels paradigmes de les polítiques

ELS PARADIGMES DE LES POLÍTIQUES

PATH DEPENDENCE O PATH DEPENDENCY (CAS UK)

El resultat d'un procés es troba condicionat per la seqüència de decisions preses anterior i no solament per les condicions del moment

Macnicol (1987) identifica les polítiques d'infància com part del discurs *'underclass'* en constant reformulació :

- *'residuum' als 1880s;*
- *'unemployable' als 1900s;*
- *'social problem group' als 1930s;*
- *'problem families' als 1950s;*
- *'culture of poverty' als 1960s;*
- *'cycle of deprivation' dels 1970s;*
- *'underclass' als 1980s;*
- *'social exclusion' als 1990s; i*
- *'troubled families' als 2010s.*

ELS PARADIGMES DE LES POLÍTIQUES

ENFOCAMENT DE NECESSITATS

L'objecte de la intervenció pública és la cobertura de les necessitats de la Infància i les seves famílies, especialment en l'àmbit de la protecció.

- Estat Espanyol, la Constitució de 1978, assigna als poders públics, i més concretament als serveis socials, la salvaguarda dels drets de la família i la Infància (Art. 39 CE) i de la joventut (Art. 48) i assigna aquesta tasca als Serveis Socials (art.9.2CE) *Prats 2002, 21*.

ELS PARADIGMES DE LES POLÍTIQUES

ENFOCAMENT DE NECESSITATS

L'objecte de la intervenció pública és la cobertura de les necessitats de la Infància i les seves famílies, especialment en l'àmbit de la protecció.

- Estat Espanyol, la Constitució de 1978, assigna als poders públics, i més concretament als serveis socials, la salvaguarda dels drets de la família i la Infància (Art. 39 CE) i de la joventut (Art. 48) i assigna aquesta tasca als Serveis Socials (art.9.2CE) *Prats 2002, 21*.

ENFOCAMENT DE DRETS HUMANS

Infància com 'encara no-ciudadà', un subjecte subsidiari de les polítiques familiars, al que se li denega la seva personalitat i limita el seu potencial, silenciant-lo (Roche 1999).

- Convenció sobre els Drets de l'Infant del 20 de novembre de 1989 de Nacions Unides.
- Estén els drets humans a la Infància de forma explícita, i a la vegada en salvaguarda les seves especificitats.
 - Voluntat *transversalitzant* de la Infància (*child mainstreaming*) → cobertura de necesidades + identitats ↔ integrar reconeixement i redistribució (Fraser 2014, 12).

Implícitament: Infància és un grup social amb interessos i un set de drets universals. Respecte per altres aproximacions culturals, d'aprenentatge i de desenvolupament de la Infància (White, 2002, p. 726)

ELS PARADIGMES DE LES POLÍTIQUES

ENFOCAMENT D'INVERSIÓ SOCIAL (UE)

Hipòtesis a través del desenvolupament del capital humà -especialment en la primera Infància (European Council 2002; European Commission 2013a)

- Retorn social de la inversió + reducció del *cost* econòmic dels programes reformatius posteriors (J. J. Heckman 2006; James J. Heckman i Masterov 2007; Elango et al. 2015); y,
- Ciutadania adquirirà les competències i habilitats que el mercat laboral del futur requerirà (European Commission 2016).

ÈXIT

Combinació de polítiques que persegueixen igualtat efectiva d'oportunitats + *politiques d'activació* neutralitzen el conflicte d'interessos entre classes que implica la redistribució (Korpi & Palme 1998)

La política social = un factor productiu més, gestió d'un canvi estructural, minimitzant les conseqüències socials negatives (Cantillon 2011, 439).

ELS PARADIGMES DE LES POLÍTIQUES

ENFOCAMENT D'INVERSIÓ SOCIAL (UE)

FRACÀS

Procés de re-mercantilització (Vandenbroucke & Vleminckx 2011) = èmfasis en ocupació, focalització en factors com activació i contractualització (Moreno i Serrano Pascual 2007).

Context empitjorament de les condicions d'ocupació, del lloc físic y de l'Organització de l'ocupació (Escribà-Agüir i Fons-Martinez 2014)

→ Molt negatiu per a les persones més vulnerades: dones, població no qualificada ocupada, immigrant*s i població jove (García 2010).

→ Paradoxa de la inversió social serveis públics de cura formal a la infància: famílies que se caracteritzen per disposar de dos fonts d'ingressos, millors graduacions educatives, i remuneracions salarials més elevades (Ghysels i Van Lancker 2011).

ELS PARADIGMES DE LES POLÍTIQUES

ENFOCAMENT DE LES CAPACITATS O DE DESENVOLUPAMENT HUMÀ

Marc analític i normatiu (Nussbaum i Sen 1993).

Benestar orientat al que les persones són lliures de fer i ser («capacitats»), més enllà de que finalment decideixin desenvolupar una o altra forma de vida («funcionalitats»).

Integra la Infància com subjecte ara-i-aquí ('beings') + context cultural, social i econòmic de la realitat temporal i geogràfica; però a la vegada s'orienta cap al futur ('becomings') (Domínguez-Serrano i del Moral Espín 2016, 10).

Els poders públics actuen com «capacitats externes» que generen funcionalitats addicionals (Foster i Handy 2008), especialment rellevant per a la Infància, on el procés de desenvolupament està molt influenciat per la interacció entre l'agència de l'Infant i les persones cuidadores (Trani et al. 2011).

**Diputació
Barcelona**

II. PART

- **Coordenades per a l'actuació dels serveis socials**
- **La intervenció en l'àmbit dels serveis socials**

**Diputació
Barcelona**

II. PART

- **Coordenades per a l'actuació dels serveis socials**
- **La intervenció en l'àmbit dels serveis socials**

ELEMENTS PREVIS A LA LDOIA

	Actors	Eines de coordinació	Instruments i eines
Set'06	Equips tècnics Valoració Maltractament Infantil (EVAMI) urgències hospitalàries	Protocol marc d'actuacions en casos d'abusos sexuals i altres maltractaments greus a menors Síndic de Greuges	
Oct'06		Protocol d'actuació clínicoassistencial de maltractaments aguts a la infància ~ maig 08 	
Nov'06			<ul style="list-style-type: none"> • RUMI/ Hospitals novembre '06
2007	Unitat de Detecció i Prevenció del Maltractament Infantil oct.07		<ul style="list-style-type: none"> • RUMI/Hospitals web maig'07 • Fitxer unificat de maltractament infantil. Ordre ASC/276/2007, del 18 de juliol • Infància respon 116 111 oct'07

LLEI 14/2010, DEL 27 DE MAIG, DELS DRETS I LES OPORTUNITATS EN LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

- Promoció
- Prevenció
- L'atenció
- La protecció

Principis de la LDOIA

- Interès superior de l'infant/adolescent
- Principi inspirador de les actuacions públiques (art. 5.1), decisions adoptades pels progenitors, pels titulars de la tutela o de la guarda i per les autoritats públiques (art. 5.3).
- Infants són el centre de les polítiques públiques
- Dret a la vida en família (del menor i de la família) en una posició més central
- Transversalització de les polítiques d'infància i adolescència
- Coordinació i cooperació institucional

SISTEMA DE PROTECCIÓ DESCENTRALITZAT

La LDOIA configura un sistema descentralitzat d'atenció i protecció pública dels infants i dels adolescents en què també incorpora la ciutadania (Art.100.1) i els professionals (Art.100.3)

LLEI 14/2010, DEL 27 DE MAIG, DELS DRETS I LES OPORTUNITATS EN LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

COORDINACIÓ ENTRE SERVEIS I ADMINISTRACIONS

Art 24.2 “Les administracions implicades han de col·laborar i actuar coordinadament. Especialment en matèria de protecció dels infants i els adolescents , **els serveis públics estan obligats a facilitar la informació** requerida pel departament competent en matèria de protecció dels infants i adolescents **a fi de valorar quina és la situació de l'Infant**, i a portar a terme les actuacions de col·laboració necessàries per a protegir-los. Les dades que es poden cedir entre les administracions sense consentiment de la persona afectada són les econòmiques, laborals, socials, educatives, de salut, policials i penals dels menors i de llurs progenitors, tutors o guardadors.”

DEURE DE COMUNICACIÓ, INTERVENCIÓ I DENÚNCIA

Art 100.3 “Tots els professionals, especialment els professionals **de la salut, dels serveis socials i de l'educació, han d'intervenir obligatòriament quan tinguin coneixement de la situació de risc o de desemparament en què es troba un infant o adolescent**, d'acord amb els protocols específics i en col·laboració i coordinació amb l'òrgan de la Generalitat competent en matèria de protecció dels infants i els adolescents. Aquesta obligació inclou la de **facilitar la informació i la documentació que calgui per a valorar la situació de l'infant o l'adolescent**”

LLEI 14/2010, DEL 27 DE MAIG, DELS DRETS I LES OPORTUNITATS EN LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

PROMOCIÓ	PREVENCIÓ	ATENCIÓ	PROTECCIÓ
No greu: Pla o programa d’atenció social educativa SS.SS. Bàsics		RISC (Art. 102)	DESEMPARAMENT (Art. 98 i 105 LDOIA)
Greu: Compromís socioeducatiu SS.SS Bàsics + especialitzats			
FAMÍLIA i INFANT			INFANT
Equips de serveis socials bàsics		Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA)	
		DRETS SUBJECTIUS PRESTACIONS GARANTIDES (Art.15.3 LDOIA)	
GOVERN LOCAL (art. 80 i 99 LDOIA)		GENERALITAT DE CATALUNYA	

LLEI 14/2010, DEL 27 DE MAIG, DELS DRETS I LES OPORTUNITATS EN LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

PROMOCIÓ	PREVENCIÓ	ATENCIÓ	PROTECCIÓ
Difusió drets (art16)	Prevenió General: maltractament, explotació sexual o laboral, consum de drogues, atenció o guarda negligent (Art. 74)		
Consells Locals Nacional dels Infants i els Adolescents de Catalunya (art.27)			
	GNL: Promoció i sensibilització (art. 75 LDOIA)	Ablació (art. 76)	
Informació, orientació i assessorament (amb o sense tutors) i Defensor Local (art. 17.3 LDOIA i 17b LSS)		Competència (art. 99) i mesures (art.104)	
	Plans d'intervenció social preventius o comunitaris: factors de risc en un territori o un grup de menors (Art. 77.2 i 3 LDOIA)		
	Serveis - recursos preventius, Centres oberts (Art 23.3)		
	Prevenió desprotecció identificació del risc i Programes de suport familiar (Art 78)		GENERALITAT DE CATALUNYA

LLEI 14/2010, DEL 27 DE MAIG, DELS DRETS I LES OPORTUNITATS EN LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

PROMOCIÓ	PREVENCIÓ	ATENCIÓ	PROTECCIÓ
		Pla d'Atenció integral als infants i adolescents (Art21) Coordinació diferents nivells intervenció	
	Taules Territorials d'infància (art.26) Coordinació, impuls i promoció de les polítiques d'infància en un territori		
		Plans de col·laboració i protocols de protecció davant els maltractaments (Art 83)	
		Sistema d'informació i gestió en infància i adolescència – Expedient únic REGISTRE UNIFICAT DE MALTRACTAMENT INFANTIL (art. 86)	
		Programes de detecció i atenció del maltractament (informació, atenció i assessorament psicològic i jurídic (Art. 94)	
		GOVERN LOCAL	GENERALITAT DE CATALUNYA

LDOIA I DESPLEGAMENT NORMATIU POSTERIOR

	Actors	Eines de coordinació	Instruments i eines
Pre – LDOIA	Equips tècnics Valoració Maltractament Infantil (EVAMI) urgències hospitalàries	Protocol marc d'actuacions en casos d'abusos sexuals i altres maltractaments greus a menors Síndic de Greuges	
	Unitat de Detecció i Prevenció del Maltractament Infantil oct.07	Protocol d'actuació clínicoassistencial de maltractaments aguts a la infància – maig 08	• Fitxer unificat de maltractament infantil. Ordre ASC/276/2007, del 18 de juliol
Post - LDOIA	<div> <p>Taules Territorials d'infància (art.26 LDOIA)</p> <p>Pacte per a la Infància a Catalunya +</p> <p>Pla d'atenció integral a la infància i l'adolescència de Catalunya</p> </div> <div> <p>↓</p> <p>DECRET 250/2013, de 12 de novembre, de la Taula Nacional i les taules territorials i locals d'infància http://goo.gl/mK4q5t</p> </div>		

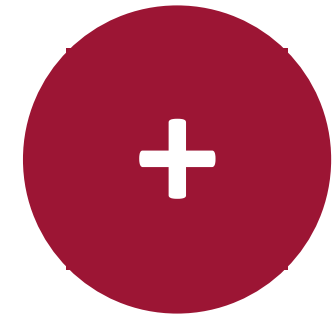
LDOIA I DESPLEGAMENT NORMATIU POSTERIOR

DECRET 250/2013, de 12 de novembre, de la Taula Nacional i les taules territorials i locals d'infància <http://goo.gl/mK4q5t>

- **Taula Nacional de la Infància de Catalunya** Art. 2 Desplegament del Pacte i funcions de coordinació institucional i de planificació de recursos.
- **Taules territorials d'infància** Art. 2 La Taula Nacional de la Infància de Catalunya s'estructura territorialment en les taules territorials d'infància.
- **Taules locals d'infància**
 - Art. 14.1 Els ens locals poden constituir taules locals que tenen la consideració d'òrgans administratius de caràcter col·legiat adscrits a l'ens local que assumeixi la presidència.
 - Art. 14.2 Quan es tracti de taules de caràcter supramunicipal o de caràcter comarcal, s'han de constituir amb el consens dels ens locals que han de conformar la taula.
 - Art. 14.3 Les taules locals d'infància han de col·laborar en el desenvolupament de les directrius de la Taula Nacional de la Infància de Catalunya i de la taula territorial d'infància corresponent dins l'àmbit territorial respectiu.

LDOIA I DESPLEGAMENT NORMATIU POSTERIOR

	Actors	Eines de coordinació	Instruments i eines
Pre – LDOIA	Equips tècnics Valoració Maltractament Infantil (EVAMI) urgències hospitalàries	Protocol marc d'actuacions en casos d'abusos sexuals i altres maltractaments greus a menors Síndic de Greuges	
	Unitat de Detecció i Prevenció del Maltractament Infantil oct.07	Protocol d'actuació clínicoassistencial de maltractaments aguts a la infància – maig 08	<ul style="list-style-type: none"> Fitxer unificat de maltractament infantil. Ordre ASC/276/2007, del 18 de juliol
Post - LDOIA	<p>Taules Territorials d'infància (art.26 LDOIA)</p> <p>Pacte per a la Infància a Catalunya +</p> <p>Pla d'atenció integral a la infància i l'adolescència de Catalunya</p> <p>↓</p> <p>DECRET 250/2013, de 12 de novembre, de la Taula Nacional i les taules territorials i locals d'infància http://goo.gl/mK4q5t</p>		

LDOIA I DESPLEGAMENT NORMATIU POSTERIOR

Instruments i eines

LDOIA

Article 79 LDOIA. Elaboració de llistes d'indicadors i de recomanacions

Art 100.3 LDOIA “Els professionals (...) han **d'intervenir obligatòriament** quan tinguin coneixement de la situació de risc o de desemparament en què es troba un infant o adolescent(...) Aquesta obligació inclou la de **facilitar la informació i la documentació que calgui per a valorar la situació de l'infant o l'adolescent**”.

Post - LDOIA

Mòdul de suport a la gestió del risc (MSGR) juliol 2011 <https://goo.gl/vDXTfn>

Simulació

Un instrument en línia, comú i compartit per als agents de la Xarxa d'atenció a la infància (salut, educació, serveis socials i cossos policials) de suport en la gestió de les situacions de risc per detectar-les i prevenir-les, la protecció efectiva dels infants i adolescents que ho requereixin i la prospecció de dades per avançar en la recerca i el coneixement.

Instruments i eines

Ordre BSF/331/2013, de 18 de desembre, per la qual s'aproven les llistes d'indicadors i factors de protecció dels infants i adolescents. <http://goo.gl/EWRvay>

1. La detecció de les situacions de risc

Annex 3: Llistes d'observacions de maltractament infantil del Registre unificat del maltractaments infantils, que estableix l'article 86 de la Llei 14/2010, de 27 de maig

ASPECTE FÍSIC I SITUACIÓ PERSONAL DE L'INFANT

ÀREA EMOCIONAL I COMPORTAMENTAL DE L'INFANT

DESENVOLUPAMENT I APRENTATGE DE L'INFANT

RELACIÓ DELS PROGENITORS O GUARDADORS AMB L'INFANT

CONTEXT SOCIAL, FAMILIAR I PERSONAL DE L'INFANT

LDOIA I DESPLEGAMENT NORMATIU POSTERIOR

Instruments i eines

Ordre BSF/331/2013, de 18 de desembre, per la qual s'aproven les llistes d'indicadors i factors de protecció dels infants i adolescents. <http://goo.gl/EWRvay>

2. L'avaluació del llindar del risc o desemparament

Annex 2: Llistes d'indicadors per detectar les situacions de risc i de desemparament definides en els articles 102 i 105 de la Llei 14/2010, de 27 de maig

Post - LDOIA

	ATENCIÓ	PROTECCIÓ
No greu: Pla o programa d'atenció social educativa	RISC (Art. 102)	DESEMPARAMENT (Art. 98 i 105 LDOIA)
Greu: Compromís socioeducatiu		
SS.SS Bàsics + especialitzats		
FAMÍLIA i INFANT		INFANT

Instruments i eines

Ordre BSF/331/2013, de 18 de desembre, per la qual s'aproven les llistes d'indicadors i factors de protecció dels infants i adolescents. <http://goo.gl/EWRvay>

2. L'avaluació del llindar del risc o desemparament

Annex 2: Llistes d'indicadors per detectar les situacions de risc i de desemparament definides en els articles 102 i 105 de la Llei 14/2010, de 27 de maig

A. Indicadors de situacions de risc i desemparament

B. Factors de risc / protecció

C. Factors de pronòstic

3. Indicadors incorporats en el SINI@ - EAIA

Annex 1: Llistes d'indicadors i de factors de risc, protecció i pronòstic que s'han d'incorporar com a eina de valoració en el sistema d'informació i gestió de la infància i l'adolescència de Catalunya, que preveu l'article 25 de la Llei 14/2010, de 27 de maig

LDOIA I DESPLEGAMENT NORMATIU POSTERIOR

	Actors	Eines de coordinació	Instruments i eines
Pre – LDOIA	Equips tècnics Valoració Maltractament Infantil (EVAMI) urgències hospitalàries Unitat de Detecció i Prevenció del Maltractament Infantil oct.07	Protocol marc d'actuacions en casos d'abusos sexuals i altres maltractaments greus a menors Síndic de Greuges Protocol d'actuació clínicoassistencial de maltractaments aguts a la infància – maig 08	<ul style="list-style-type: none"> • Fitxer unificat de maltractament infantil. Ordre ASC/276/2007, del 18 de juliol
Post - LDOIA	<p>Taules Territorials d'infància (art.26 LDOIA)</p> <p>Pacte per a la Infància a Catalunya +</p> <p>Pla d'atenció integral a la infància i l'adolescència de Catalunya</p> <p></p> <p>DECRET 250/2013, de 12 de novembre, de la Taula Nacional i les taules territorials i locals d'infància http://goo.gl/mK4q5t</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Mòdul de suport a la gestió del risc (MSGR) • Ordre BSF/331/2013 <ul style="list-style-type: none"> • Detecció - Observacions • Avaluació del risc – indicadors + factors risc / protecció i pronòstic • Sini@ • Instrument de cribatge

LDOIA I DESPLEGAMENT NORMATIU POSTERIOR

> PROTOCOL MARC D'ACTUACIONS CONTRA EL MALTRACTAMENT A INFANTS I ADOLESCENTS DE CATALUNYA

<https://goo.gl/qqpeZ5>

Juliol 2017

PARTICULARITATS PER ÀMBITS (p.29)

- ✓ Àmbit social
- ✓ Àmbit educatiu
- ✓ Àmbit del lleure i de l'esport
- ✓ Àmbit àmbit de salut.
- ✓ Àmbit de l'entitat pública de protecció
- ✓ Àmbit policial.

FITXES DE DERIVACIÓ (pàg. 41 i ss)

Diputació
Barcelona

II. PART

- **Coordenades per a l'actuació dels serveis socials**
- **La intervenció en l'àmbit dels serveis socials**

LES POLÍTIQUES D'INFÀNCIA A CATALUNYA

Algunes reflexions del sistema català

- DESENVOLUPAMENT *FRAGMENTAT* DE LES POLÍTIQUES
- MANCA D'UNA GOVERNANÇA - MULTINIVELL
- SISTEMAS COMPARTITS DE DOCUMENTACIÓ SOCIAL
- HIPÒTESIS | GUIES D'INTERVENCIÓ
- AVALUACIÓ D'IMPACTE

Mayordomo & Millán. 2017. «Avances, límites y retos en la garantía de derechos de la infancia en Cataluña. Una aproximación desde el ámbito municipal». ZERBITZUAN, núm. 63 (mayo): 75-88.

Diputació
Barcelona

II. PART

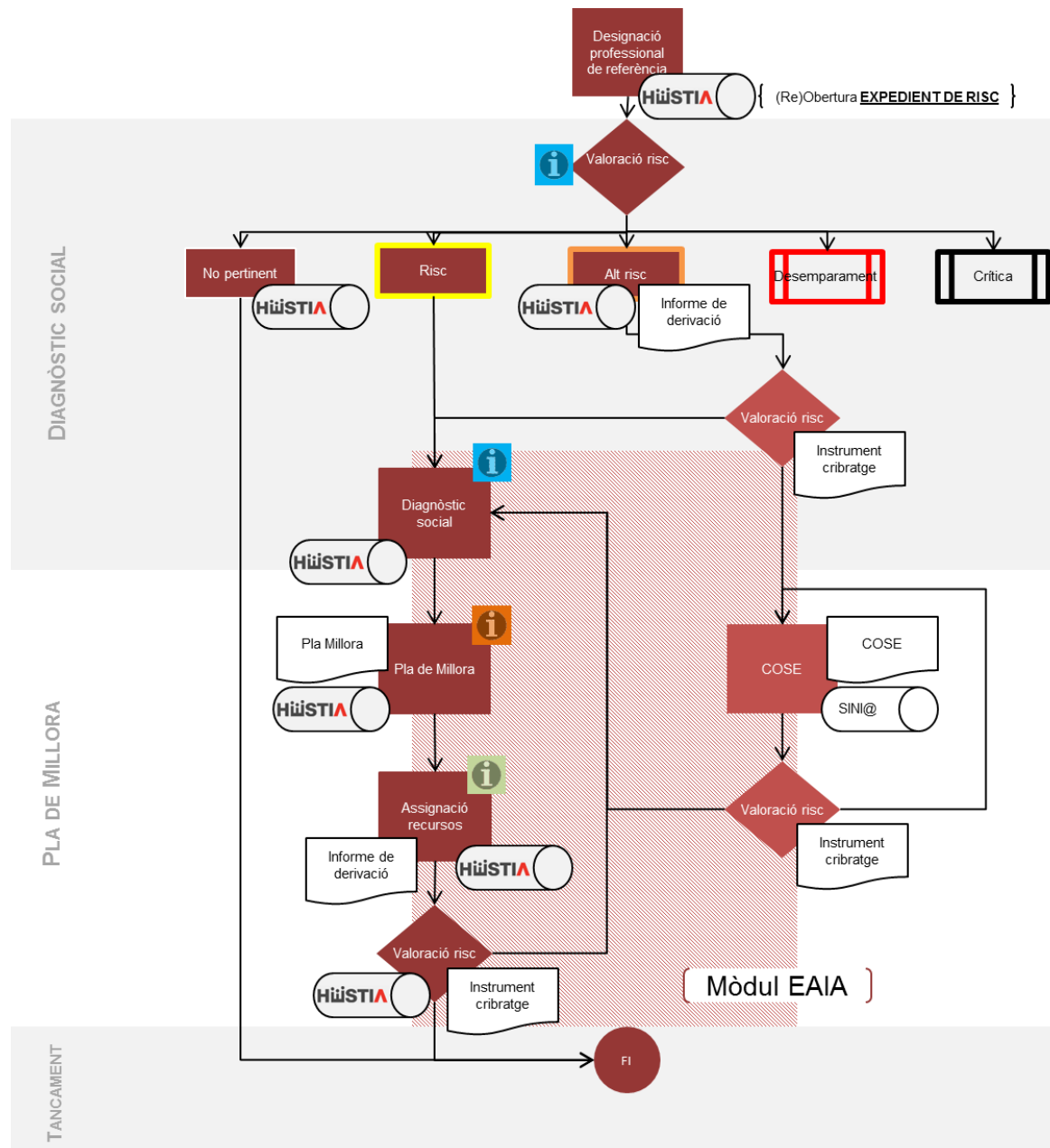
- **Coordenades per a l'actuació dels serveis socials**
- **La intervenció en l'àmbit dels serveis socials**

LA INTERVENCIÓ EN LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

EMMARCAMENT LEGAL	RECEPCIÓ I ESTUDI PRELIMINAR	INVESTIGACIÓ I DIAGNÒSTIC	DEFINICIÓ I EXECUCIÓ DEL PLA DE TREBALL	AVALUACIÓ I TANCAMENT DEL CAS
Sistema descentralitzat (LSS + LDOIA)	Quins síntomes detectem? Quines evidències contrastem?	Quines necessitats cal cobrir?	Quins impactes es volen obtenir? Objectiu de intervenció?	Assoliment d'objectius i reducció de la situació de risc?
Principis d'intervenció	En quin context (personal, familiar, institucional) s'observen?	Grau de criticitat (risc) de la situació diagnosticada?	Què es prescriu i activació de recursos	

LA INTERVENCIÓ EN LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

Contacte:

Eloi Mayordomo i Martínez
Secció de Recursos per a la Infància i les Famílies

Servei de Suport de Programes Socials
Gerència de Serveis de Benestar Social
Àrea d'Atenció a les Persones

Edifici Serradell. Passeig de la Vall d'Hebron, 171. 08035. Barcelona.
Telèfon 934 022 222 • Ext 35352 - Fax 934 022 492

mayordomome@diba.cat · www.diba.cat

Diputació
Barcelona

ANNEX

**Coordenades per a l'actuació dels serveis
socials en l'àmbit de la infància i
l'adolescència en situació de risc i les seves
famílies**

ANNEX 1. ELEMENTS PREVIS A LA LDOIA

Equips de valoració de maltractaments infantils (EVAMI).

- Equips de valoració de maltractaments infantils detectats a l'àmbit sanitari.
- Tenen caràcter permanent
- Integrats per un/a professional de la psicologia i un/a del treball social.
- Aquests equips tenen la funció d'assessorar, valorar i informar dels casos de maltractament o sospita de maltractaments notificats a l'organisme competent des d'hospitals, centres d'atenció primària o d'altres serveis sanitaris.
- En funció de la valoració d'aquests equips es pot determinar la retenció hospitalària de l'infant o adolescent o l'ingrés en un centre d'acolliment mentre es diagnostica la situació i les mesures pertinents.

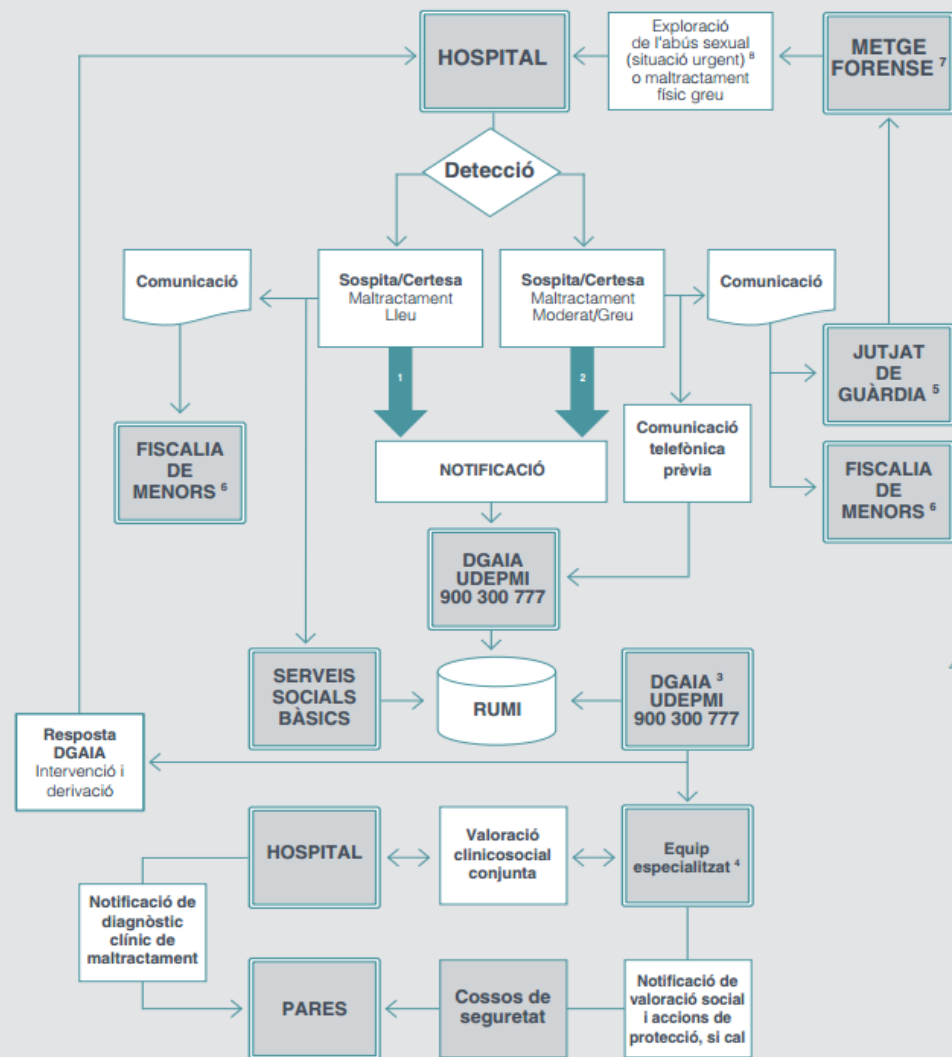
ANNEX 1. ELEMENTS PREVIS A LA LDOIA

Unitat de Detecció i Prevenció del Maltractament Infantil (UDEPMI). Acord del Govern GOV/121/2007, de 16 d'octubre

- Protecció immediata davant el maltractament i el risc social greu.
- Servei públic d'atenció permanent: 24 h / 365 dies l'any per a tot Catalunya.
- Equip interdisciplinari: psicosocial, mèdic i jurídic.
- Informació, assessorament i detecció de situacions problemàtiques infantils amb l'objectiu de prevenir conseqüències de risc per als infants i adolescents.
- Activació dels equips de valoració del maltractament infantil (EVAMI) i dels altres equips especialitzats (equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA) i equips tècnics dels centres d'acolliment).
- Activació dels protocols d'actuació establerts per a situacions de maltractaments infantils.
- Coordinació i comunicació interinstitucional immediata amb Salut, Justícia, Educació i Mossos d'Esquadra per a una resposta ràpida i experta davant el maltractament infantil.

Quadre 1. Procediment que cal seguir després de la detecció d'un maltractament a l'hospital

44 | 45

Derivació-coordinació → Notificació →

- 1 El professional encarregat de realitzar la notificació és el treballador social de l'hospital.
- 2 El professional encarregat de realitzar la notificació és el personal sanitari.
- 3 UDEPMI (Unitat de Detecció i Prevenció del Maltractament Infantil) i comunicació al metge/metgessa del Servei Territorial corresponent.
- 4 EVAMI (Equip Valoració del Maltractament Infantil) o EAIA (Equip Atenció a la Infància i l'Adolescència): coordinació i/o desplaçament (Annex 1).

- 5 Cada hospital té el telèfon del jutjat de guàrdia que li correspon per municipi.
- 6 Vegeu annex 2.
- 7 El metge forense es desplaça de forma immediata a l'hospital per fer l'exploració de l'abús sexual (situació urgent) o maltractament greu.
- 8 En situacions no urgents, serà la Unitat d'Abusos Sexuals en aquells hospitals que n'estiguin dotats.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 102. Definició i concepte

1. Als efectes del que estableix aquesta llei, s'entén per situació de risc la situació en què el desenvolupament i el benestar de l'infant o l'adolescent es veuen limitats o perjudicats per qualsevol circumstància personal, social o familiar, sempre que per a la protecció efectiva de l'infant o l'adolescent no calgui la separació del nucli familiar.

2. Són situacions de risc:

a) La manca d'atenció física o psíquica de l'infant o l'adolescent pels progenitors, o pels titulars de la tutela o de la guarda, que comporti un perjudici lleu per a la salut física o emocional de l'infant o l'adolescent.

b) La dificultat greu per a dispensar l'atenció física i psíquica adequada a l'infant o l'adolescent per part dels progenitors o dels titulars de la tutela o de la guarda.

c) La utilització, pels progenitors o pels titulars de la tutela o de la guarda, del càstig físic o emocional sobre l'infant o l'adolescent que, sense constituir un episodi greu o un patró crònic de violència, en perjudiqui el desenvolupament.

d) Les mancances que, pel fet que no poden ésser adequadament compensades en l'àmbit familiar, ni impulsades des d'aquest mateix àmbit per a llur tractament mitjançant els serveis i recursos normalitzats, puguin produir la marginació, la inadaptació o el desemparament de l'infant o l'adolescent.

e) La manca d'escolarització en edat obligatòria, l'absentisme i l'abandó escolar.

f) El conflicte obert i crònic entre els progenitors, separats o no, quan anteposen llurs necessitats a les de l'infant o l'adolescent.

g) La incapacitat o la impossibilitat dels progenitors o els titulars de la tutela o de la guarda de controlar la conducta de l'infant o l'adolescent que provoqui un perill evident de fer-se mal o de perjudicar terceres persones.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 102. Definició i concepte

h) Les pràctiques discriminatòries, pels progenitors o titulars de la tutela o de la guarda, contra les nenes o les noies, que comportin un perjudici per a llur benestar i llur salut mental i física, incloent-hi el risc de patir l'ablació o la mutilació genital femenina i la violència exercida contra elles.

i) Qualsevol altra circumstància que, en el cas que persisteixi, pugui evolucionar i derivar en el desemparament de l'infant o l'adolescent.

Article 98. Competència en matèria de desemparament

L'Administració de la Generalitat exerceix la protecció sobre els infants i els adolescents desemparats mitjançant el departament que té atribuïda aquesta competència.

Article 105. Concepte

1. Es consideren desemparats els infants o els adolescents que es troben en una situació de fet en què els manquen els elements bàsics per al desenvolupament integral de la personalitat, sempre que per a llur protecció efectiva calgui aplicar una mesura que impliqui la separació del nucli familiar.

2. Són situacions de desemparament:

a) L'abandonament.

b) Els maltractaments físics o psíquics, els abusos sexuals, l'explotació o altres situacions de la mateixa naturalesa efectuades per les persones a les quals correspon la guarda o que s'han portat a terme amb el coneixement i la tolerància d'aquestes persones.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 105. Concepte

c) Els perjudicis greus al nadó causats per maltractament prenatal. A aquests efectes, s'entén per maltractament prenatal la manca de cura del propi cos, conscient o inconscient, o la ingestió de drogues o substàncies psicotròpiques per part de la dona durant el procés de gestació, i també el produït indirectament al nadó per la persona que maltracta la dona en procés de gestació.

d) L'exercici inadequat de les funcions de guarda que comporti un perill greu per a l'infant o l'adolescent.

e) El trastorn o l'alteració psíquica o la drogodependència dels progenitors, o dels titulars de la tutela o de la guarda, que repercuteixi greument en el desenvolupament de l'infant o l'adolescent.

f) El subministrament a l'infant o l'adolescent de drogues, estupefaents o qualsevol altre substància psicotròpica o tòxica portat a terme per les persones a les quals correspon la guarda o per altres persones amb llur coneixement i tolerància.

g) La inducció a la mendicitat, la delinqüència o la prostitució per part de les persones encarregades de la guarda, o l'exercici de les dites activitats portat a terme amb llur consentiment o tolerància, i també qualsevol forma d'explotació econòmica.

h) La desatenció física, psíquica o emocional greu o cronificada.

i) La violència masclista o l'existència de circumstàncies en l'entorn sociofamiliar de l'infant o adolescent, quan perjudiquin greument el seu desenvolupament.

j) L'obstaculització pels progenitors o els titulars de la tutela o de la guarda de les actuacions d'investigació o comprovació, o llur falta de col·laboració, quan aquest comportament posi en perill la seguretat de l'infant o l'adolescent, i també la negativa dels progenitors o els titulars de la tutela o de la guarda a participar en l'execució de les mesures adoptades en situacions de risc si això comporta la persistència, la cronificació o l'agreujament d'aquestes situacions.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 105. Concepte

k) Les situacions de risc que per llur nombre, evolució, persistència o agreujament determinin la privació a l'infant o l'adolescent dels elements bàsics per al desenvolupament integral de la personalitat.

l) Qualsevol altra situació de desatenció o negligència que atempti contra la integritat física o psíquica de l'infant o l'adolescent, o l'existència objectiva d'altres factors que n'impossibilitin el desenvolupament integral

Article 15. Prioritat pressupostària

3. Les prestacions de serveis i econòmiques necessàries per a complir les mesures de protecció dels infants o els adolescents en situació de risc o desempament tenen el caràcter de prestacions garantides als efectes establerts per la Llei 12/2007, de l'11 d'octubre, de serveis socials.

Article 16. Difusió dels drets dels infants i els adolescents

1. Els poders públics han de donar a conèixer àmpliament, per mitjans eficaços i adequats, els drets dels infants i els adolescents.

2. La difusió dels drets dels infants i els adolescents s'ha de fer a prop d'aquests i, amb la simultaneïtat que calgui, a prop dels grups d'adults que en tenen cura, i també dels professionals que s'hi dediquen.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 27. Consells de participació territorial i nacional dels infants i adolescents

1. Les administracions locals han de crear consells de participació territorial per tal de donar als infants i als adolescents l'oportunitat d'afavorir la convivència i la integració cultural en l'àmbit veïnal i local.
2. Es crea el Consell Nacional dels Infants i els Adolescents de Catalunya, que depèn del departament competent en infància i adolescència.
3. La composició i les funcions dels consells de participació territorial i del Consell Nacional dels Infants i els Adolescents de Catalunya s'han d'establir per reglament.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 74. Prevenció general

1. Les administracions públiques han de desenvolupar les actuacions necessàries per a prevenir els infants i els adolescents de les situacions que són perjudicials per a llur desenvolupament integral o per a llur benestar, i especialment de les següents:

- a) Qualsevol forma de maltractament o càstig físic.
- b) Qualsevol forma de maltractament psicològic, tracte indigne o càstig denigrant.
- c) La inducció o la coacció a participar en qualsevol activitat sexual il·legal.
- d) L'explotació en la prostitució o en altres pràctiques sexuals o la utilització en espectacles o en material pornogràfic.
- e) La participació en qualsevol tasca que pugui ésser perillosa, perjudicar-ne la salut o entorpir-ne l'educació, la formació o el desenvolupament integral.
- f) Qualsevol forma de negligència en l'atenció física, sanitària o educativa.
- g) La captació i la integració en sectes destructives.
- h) El consum de drogues.
- i) Les condicions de treball perilloses i en especial les recollides en la normativa específica de prevenció de riscos laborals i de protecció del treball dels infants i els adolescents.

2. Les administracions públiques han d'actuar preventivament perquè els infants i els adolescents que pateixen o han patit qualsevol de les problemàtiques a què fa referència l'apartat 1 no es trobin en desavantatge social pel fet que llurs carències no hagin estat ateses i compensades adequadament.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 75. Promoció i sensibilització ciutadana

Les administracions públiques han de posar en pràctica programes d'informació i sensibilització adreçats a prevenir àmpliament, i cercant la col·laboració ciutadana i la iniciativa privada, totes les problemàtiques socials que afecten la població infantil i adolescent de Catalunya, i particularment:

- a) La identificació i l'actuació per la ciutadania de qualsevol forma de maltractament als infants o als adolescents.
- b) La identificació i l'actuació per la ciutadania de les altres problemàtiques socials a què fa referència l'article 74, i molt especialment sobre els efectes de les substàncies que poden generar dependències entre els infants i els adolescents o altres conductes de risc, com la conducció temerària, les relacions sexuals no segures, les conductes violentes o l'absentisme, entre altres.
- c) El bon tracte als infants i als adolescents en funció de llurs circumstàncies personals, familiars i socials.
- d) El consum de béns i serveis i l'ús adequat d'aquests béns i serveis, particularment l'ús adequat de mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- e) Qualsevol altra bona pràctica que contribueixi a millorar el benestar de la població infantil i adolescent.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 76. Prevenció de l'ablació o la mutilació genital de les nenes i les adolescents

1. L'objecte de la prevenció de les ablacions o les mutilacions genitals de les nenes i les adolescents són les situacions en què concorren indicadors o factors de risc que fan palesa la probabilitat que la menor que s'hi trobi resulti en el futur víctima d'aquestes pràctiques.

2. La identificació d'indicadors o factors de risc d'ablació o mutilació genital respecte a una nena o una noia menor d'edat ha de donar lloc a una intervenció socioeducativa en el seu entorn, amb la finalitat que la família de la nena o la noia sigui la que decideixi no practicar-li l'ablació o la mutilació genital.

3. Si en qualsevol moment es valora que existeix el risc que la nena o la noia pot ésser mutilada, dins o fora del territori de l'Estat, s'ha de derivar el cas a la fiscalia o al jutjat competent perquè adopti les mesures necessàries per a impedir la consumació de l'ablació o la mutilació dins el territori de l'Estat, i també, si escau, per a prohibir la sortida de la nena o la noia de l'Estat, per tal que la consumació de l'ablació o la mutilació no pugui tenir lloc a l'exterior.

4. Les nenes i les noies víctimes de l'ablació o la mutilació genital han de rebre el suport necessari per a evitar els danys físics o psíquics que se'n poden derivar, o, si escau, per reparar-los.

5. L'Administració de la Generalitat es pot personar en els procediments penals per a perseguir extraterritorialment la pràctica de l'ablació o la mutilació genital femenina, sempre que les persones responsables es trobin a l'Estat, en la forma i amb les condicions establertes per la legislació processal.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 17. Exercici dels drets propis pels infants i adolescents

3. Els infants i els adolescents, amb l'objecte de demanar informació, assessorament, orientació o assistència, es poden adreçar personalment a les administracions públiques encarregades d'atendre'ls i protegir-los, fins i tot sense el coneixement de llurs progenitors, tutors o guardadors, en particular si la comunicació amb aquests pot frustrar la finalitat pretesa. Amb el mateix objectiu també es poden adreçar al Ministeri Fiscal, al Síndic de Greuges o als síndics de greuges o defensors locals de la ciutadania.

Article 99. Competència en matèria de risc

L'Administració local ha d'intervenir si detecta una situació de risc d'un infant o adolescent que es troba en el seu territori; ha d'adoptar les mesures adequades per a actuar contra aquesta situació, de conformitat amb la regulació establerta per aquesta llei, amb la normativa de la Generalitat que la desenvolupa i amb la legislació en matèria de serveis socials.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 104. Mesures d'atenció social i educativa davant les situacions de risc

Les mesures que es poden establir un cop valorada la situació de risc són les següents:

- a) L'orientació, l'assessorament i l'ajut a la família. L'ajut a la família inclou les actuacions de contingut tècnic, econòmic o material dirigides a millorar l'entorn familiar i a fer-hi possible la permanència de l'infant o l'adolescent.
- b) La intervenció familiar mitjançant l'establiment de programes socioeducatius per als progenitors, tutors o guardadors amb la finalitat que assoleixin capacitats i estratègies alternatives per a la cura i l'educació de llurs fills o de l'infant o l'adolescent tutelat.
- c) L'acompanyament de l'infant o l'adolescent als centres educatius o a altres activitats, i el suport psicològic o els ajuts a l'estudi.
- d) L'ajut a domicili.
- e) L'atenció en centre obert i altres serveis socioeducatius.
- f) L'atenció sanitària, que inclogui la intervenció psicoterapèutica o el tractament familiar, tant per als progenitors o els titulars de la tutela o de la guarda, com per a l'infant o l'adolescent.
- g) Els programes formatius per a adolescents que han abandonat el sistema escolar.
- h) L'assistència personal per als progenitors, tutors i guardadors amb diversitat funcional que els permeti assumir llurs obligacions d'atenció i cura dels infants i els adolescents.
- i) L'assistència personal per als infants i els adolescents amb diversitat funcional que els permeti superar la situació de risc.
- j) Qualsevol altra mesura de caràcter social i educatiu que contribueixi a la desaparició de la situació de risc.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 77. Prevenció del risc social

2. La identificació d'indicadors o factors de risc en un entorn territorial concret o amb relació a un conjunt concret d'infants o adolescents ha de generar plans d'intervenció social preventius i comunitaris.

3. Els plans a què fa referència l'apartat 2 han d'ésser específics i s'han de desenvolupar en els barris i entorns territorials en què es detecti una gran concentració de situacions de desigualtat econòmica, escolar, cultural i d'indicadors de risc per als infants i adolescents. En aquestes zones, en què l'actuació hi és preferent, s'han d'impulsar polítiques de prevenció del risc social.

Article 23. Recursos i serveis

3. Els ens locals, amb el suport de la Generalitat, han de promoure l'establiment de recursos o serveis preventius per als infants i els adolescents i, especialment, de centres oberts.

Article 78. Prevenció de la desprotecció

1. L'objecte de la prevenció de la desprotecció infantil són les situacions en què concorren indicadors o factors de risc que fan palesa la probabilitat que l'infant o l'adolescent que s'hi trobi resulti en el futur desatès en les seves necessitats bàsiques.

2. La identificació d'indicadors o factors de risc en un entorn familiar concret ha de generar programes de suport familiar, que es poden desenvolupar fins i tot durant el període de gestació, per tal d'establir pautes de criança i de millorament de les capacitats parentals, d'una manera preventiva en entorns de desavantatge social.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 21. Planificació

1. El departament competent en infància i adolescència ha d'elaborar, amb la col·laboració de la resta de departaments implicats, i amb la consulta prèvia a les entitats que intervenen en la promoció i la protecció dels infants i els adolescents, un pla d'atenció integral a infants i adolescents que ha d'aprovar el Govern per a establir una coordinació adequada de les actuacions portades a terme des dels diferents nivells d'intervenció, molt especialment en prevenció de les situacions de risc.

2. El pla d'atenció integral als infants i als adolescents a què fa referència l'apartat 1 té una durada quadriennal, té la naturalesa de pla sectorial als efectes del que estableix l'article 38 de la Llei 12/2007, i ha de formar part del desplegament del Pla estratègic de serveis socials i impulsar les actuacions preventives d'atenció i protecció dels infants i els adolescents transversalment en tots els àmbits.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 26. Taules territorials d'infància

1. Les taules territorials d'infància són els òrgans col·legiats que es constitueixen per coordinar, impulsar i promoure les polítiques d'infància arreu del territori, mitjançant les diverses administracions i institucions implicades. Les funcions principals d'aquests òrgans són les següents:

a) La coordinació de les diverses administracions i institucions en la promoció social d'infants i adolescents, i també de la detecció i la intervenció davant possibles situacions de risc o desemparament, especialment pel que fa als maltractaments infantils.

b) El desplegament dels eixos del pla integral al qual fa referència l'article 21, i la promoció i la coordinació, en l'àmbit territorial corresponent, de la planificació local o comarcal dels recursos preventius en la infància i l'adolescència en col·laboració amb els ens locals.

c) La coordinació de tots els agents implicats per a potenciar el treball en xarxa, en especial en els àmbits de l'educació, la salut, la seguretat, el treball, la joventut i les dones que afecten els infants i els adolescents del territori.

2. S'han d'establir per reglament l'abast territorial, la composició i el funcionament de les taules territorials d'infància, i també els de la taula nacional de la infància de Catalunya, que depèn del departament competent en infància i adolescència.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 83. Plans de col·laboració i protocols de protecció davant els maltractaments a infants i adolescents

1. L'Administració de la Generalitat ha d'elaborar plans de col·laboració que garanteixin l'ordenació de les seves actuacions en la prevenció, l'assistència i la persecució del maltractament a infants i adolescents. Aquesta col·laboració ha d'implicar les administracions sanitàries i educatives, l'Administració de justícia, les forces i cossos de seguretat i els serveis socials.

2. Per al desenvolupament dels plans a què fa referència l'apartat 1, el departament competent en infància i adolescència ha de promoure l'establiment de protocols que assegurin una actuació integral dels diferents serveis, departaments o administracions implicats en la prevenció i la detecció dels maltractaments a infants i adolescents.

3. El departament competent en matèria de salut ha de promoure l'aplicació, l'actualització i la difusió de protocols que continguin pautes uniformes d'actuació sanitària, tant en l'àmbit públic com en l'àmbit privat.

4. Els protocols, a més d'establir els procediments que cal seguir, han de fer referència expressa a les relacions amb l'Administració de justícia i l'òrgan competent en matèria de protecció dels infants i els adolescents en els casos en què hi hagi la constatació o la sospita fonamentada de l'existència d'infraccions penals o es valori com a necessària l'adopció de mesures cautelars judicials o administratives.

5. Els protocols elaborats han d'ésser aprovats mitjançant un acord del Govern.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 86. Registre unificat de maltractaments infantils

1. El registre unificat de maltractaments infantils ha de rebre, a efectes de detecció, prevenció i d'estadística, totes les notificacions dels maltractaments detectats per qualsevol servei, departament o administració.
2. El registre unificat de maltractaments infantils té naturalesa administrativa i és gestionat pel departament competent en matèria de protecció dels infants i els adolescents.
3. El registre unificat ha de permetre centralitzar tota la informació i integrar totes les notificacions procedents dels diferents àmbits relatives a un mateix infant o adolescent, i s'ha d'incorporar dins el sistema d'informació i gestió en infància i adolescència. També ha de permetre al departament competent en matèria de protecció dels infants i els adolescents fer la consulta d'antecedents en el cas de noves notificacions.
4. En l'accés al sistema d'informació i gestió en infància i adolescència, i en la seva utilització, s'ha de garantir sempre la privacitat de les dades personals constitucionalment i legalment protegides, i també la seguretat de les comunicacions en l'intercanvi d'informació entre els agents del sistema sobre dades de caràcter personal que siguin necessàries per a la tramitació dels procediments.

Article 94. Foment de programes per a la detecció i l'atenció del maltractament a infants i adolescents

L'Administració de la Generalitat, mitjançant el departament competent en infància i adolescència, ha de donar suport als programes que desenvolupin els ens locals i les entitats d'iniciativa social especialitzades adreçats a infants o adolescents víctimes de maltractament, per tal d'oferir informació, atenció, assessorament psicològic i jurídic i acompanyament.

ANNEX 2. ARTICLES DE LA LDOIA

Article 79. Elaboració de llistes d'indicadors i de recomanacions

El departament competent en infància i adolescència, en col·laboració amb altres departaments de la Generalitat, les universitats i els col·legis professionals i altres entitats dedicades als infants i als adolescents, ha d'elaborar llistes d'indicadors i factors de risc i llistes d'indicadors i factors de protecció i resiliència. Així mateix, ha de formular les recomanacions específiques per tal de facilitar i promoure la identificació d'aquests indicadors o factors i la valoració consegüent de la situació de l'infant o l'adolescent. Aquestes llistes i recomanacions es poden actualitzar i modificar sempre que ho aconsellin els avenços en el coneixement científic i professional.

ANNEX 3. DECRET 250/2013 TAULA NACIONAL I LES TAULES TERRITORIALS I LOCALS D'INFÀNCIA

Article 2.1 Les funcions de la Taula Nacional de la Infància de Catalunya són:

- a) Desplegar els objectius estratègics, les mesures i les prioritats del Pacte per a la Infància fixant, anualment, els objectius operatius necessaris i fent el seguiment en el marc del Pla d'atenció integral a la infància i l'adolescència.
- b) Coordinar les diverses administracions i institucions en la promoció social de la infància i l'adolescència i també en la detecció i la intervenció davant possibles situacions de risc o desemparament, especialment pel que fa als maltractaments infantils.
- c) Promocionar i coordinar, en l'àmbit territorial corresponent, la planificació local o comarcal dels recursos preventius en la infància i l'adolescència en col·laboració amb els ens locals.
- d) Coordinar tots els agents implicats per potenciar el treball en xarxa, en especial en els àmbits de l'educació, la salut, els serveis socials, la seguretat, el treball, la justícia, la joventut i les dones, quan l'exercici de les competències respectives afecti la infància i l'adolescència del territori.
- e) Establir la coordinació necessària amb l'Observatori dels Drets de la Infància.
- f) Establir la coordinació necessària amb l'adjunt o l'adjunta per a la defensa dels drets de la infància i l'adolescència del Síndic de Greuges.
- g) Constituir i liderar les taules territorials d'infància i promoure les taules locals d'infància.

ANNEX 3. DECRET 250/2013 TAULA NACIONAL I LES TAULES TERRITORIALS I LOCALS D'INFÀNCIA

Article 2.1 Les funcions de la Taula Nacional de la Infància de Catalunya són:

- h) Elevar propostes d'iniciatives o polítiques d'infància o adolescència als departaments afectats.
- i) Constituir la Comissió Tècnica de la Taula Nacional de la Infància de Catalunya.
- j) Establir l'estructura de la Comissió Tècnica de la Taula Nacional de la Infància de Catalunya en seccions i la composició, a proposta de la mateixa Comissió Tècnica.
- k) Elaborar estudis, informes i recomanacions sobre els diferents programes, actuacions i normativa dels diversos departaments i ens locals en relació amb la infància i l'adolescència.
- l) Emetre informes i propostes sobre el conjunt d'equips que atenen la infància i l'adolescència.
- m) Elaborar instruments tècnics de col·laboració i d'informació, documents de comunicació, protocols de coordinació i d'atenció, guies, directoris de recursos o altres instruments similars.
- n) Fer el seguiment de l'evolució de la despesa pública en matèria d'infància i adolescència i incorporar-hi també la perspectiva de gènere.
- o) Proposar processos de participació.
- p) Proposar l'organització de jornades, seminaris i conferències sobre les polítiques d'infància i adolescència.
- q) Resoldre les diferències en l'aplicació de circuits, protocols i criteris tècnics que no s'han pogut solucionar en l'àmbit de les taules territorials d'infància.

ANNEX 3. DECRET 250/2013 TAULA NACIONAL I LES TAULES TERRITORIALS I LOCALS D'INFÀNCIA

Article 8.2 Les funcions de les taules territorials d'infància són les següents:

- a) Elaborar, en el territori de referència i d'acord amb les directrius de la Taula Nacional de la Infància de Catalunya, el programa de coordinació de les diverses administracions i institucions en la promoció social de la infància i l'adolescència, i també de la detecció i la intervenció davant possibles situacions de risc o desemparament, especialment pel que fa als maltractaments infantils.
- b) Coordinar els diferents equips, serveis i agents implicats del territori per potenciar el treball en xarxa, en especial en els àmbits de l'educació, la salut, la seguretat, el treball, la joventut i les dones, que afecten la infància i l'adolescència del territori, i millorar els programes de participació, prevenció, promoció, detecció i protecció de la infància i l'adolescència.
- c) Desplegar, en el territori de referència i d'acord amb les directrius de la Taula Nacional de la Infància de Catalunya, els eixos del Pla d'atenció integral a la infància i l'adolescència i la coordinació de la planificació local o comarcal dels recursos preventius en la infància i l'adolescència, en col·laboració amb els ens locals.
- d) Informar la Taula Nacional de la Infància de Catalunya sobre el desenvolupament del programa de coordinació que preveu l'apartat a) d'aquest article.
- e) Informar la Taula Nacional de la Infància de Catalunya sobre qüestions plantejades en l'àmbit territorial respectiu i elevar propostes de millora elaborades a partir de la pràctica quotidiana.
- f) Elevar a la Taula Nacional de la Infància de Catalunya les diferències en l'aplicació de circuits, protocols i criteris tècnics que no s'han pogut resoldre en l'àmbit territorial respectiu.

ANNEX 3. DECRET 250/2013 TAULA NACIONAL I LES TAULES TERRITORIALS I LOCALS D'INFÀNCIA

Article 14.5 Les funcions de les taules locals d'infància són les següents:

- a) Coordinar els diferents equips i serveis del territori per millorar els programes de participació, prevenció, promoció, detecció i protecció de la infància i l'adolescència.
- b) Coordinar aquells casos individuals que requereixin una visió global i en els quals estiguin implicats diversos serveis.
- c) Estudiar casos i analitzar alternatives per millorar les intervencions coordinades entre els diferents serveis.
- d) Informar la taula territorial sobre les qüestions plantejades en l'àmbit local respectiu i elevar propostes de millora elaborades a partir de la pràctica quotidiana.
- e) Elevar a la taula territorial les diferències en l'aplicació de circuits, protocols i criteris tècnics que no s'han pogut resoldre en l'àmbit local respectiu.

ANNEX 4. OBSERVACIONS

ASPECTE FÍSIC I SITUACIÓ PERSONAL DE L'INFANT

- La higiene de l'infant és deficient
- L'alimentació de l'infant és descuidada o deficient
- L'infant mostra cansament habitual
- Manifestacions de dolències per part de l'infant
- L'infant és receptor de violència física intencionada
- L'infant pot estar patint actualment abusos sexuals
- L'infant va patir, en el passat, maltractament
- L'infant té símptomes de patir o estar en risc de patir mutilació genital
- Manifestacions d'altres persones, professionals o membres de la família
- Situacions que fan que l'infant es trobi desprotegit

ANNEX 4. OBSERVACIONS

ÀREA EMOCIONAL I COMPORTAMENTAL DE L'INFANT

- Conductes dissocials i/o agressivitat de l'infant (dintre o fora de l'escola)
- Conductes de risc ver el mateix infant (dintre o fora de l'escola)
- L'Infant consumeix substàncies tòxiques
- Manifesten pors i/o angoixes
- Alteracions en la relació amb els altres (dintre o fora de l'escola)
- Altres manifestacions d'alteració de l'estat d'ànim
- L'Infant presenta comportaments d'autoestimulació compulsiva
- L'Infant presenta comportaments sexualitzats inadequats per l'edat
- L'Infant està adoptant rols que no li comporten per edat

ANNEX 4. OBSERVACIONS

DESENVOLUPAMENT I APRENENTATGE DE L'INFANT

- L'Infant presenta dificultats destacables en els aprenentatges escolars
- L'Infant presenta un retard en el desenvolupament
- L'Infant sovint té dificultats en el control d'esfínters
- Presenta problemes amb l'assistència escolar

RELACIÓ DELS PROGENITORS O GUARDADORS AMB L'INFANT

- Els progenitors o guardadors manifesten rebuig vers l'infant
- El seguiment i control de la salut de l'infant no sembla adequat
- Hi ha sospites de manipulació de la salut de l'infant per part dels progenitors
- Els progenitors o guardadors aïllen l'infant de l'entorn social
- Els progenitors o guardadors es despreocupen de les activitats escolars i d'oci de l'infant
- Els progenitors o guardadors no atenen les necessitats bàsiques de l'infant
- Els progenitors o guardadors terroritzen o intimiden a l'infant
- Els progenitors o guardadors poden estar explotant o corrompent l'infant
- Els progenitors o guardadors mostren incapacitat de control de l'infant

ANNEX 4. OBSERVACIONS

RELACIÓ DELS PROGENITORS O GUARDADORS AMB L'INFANT

- Els progenitors o guardadors mostren pautes educatives no adequades amb l'infant
- Situacions que fan que l'infant es trobi desprotegit
- Els progenitors o guardadors poden estar maltractant físicament l'infant o abusant-ne sexualment
- L'Infant està vivint en un entorn familiar violent

CONTEXT SOCIAL, FAMILIAR I PERSONAL DE L'INFANT

- Els progenitors o guardadors poden tenir una addicció a l'alcohol o altres drogues en el contacte amb el centre educatiu (visites, recollides escolars...)
- Els progenitors o guardadors poden estar patint algun trastorn mental
- Els progenitors o guardadors presenten una discapacitat intel·lectual
- Els progenitors o guardadors presenten una malaltia física
- Situació personal o familiar d'especial consideració
- El nucli familiar té dificultats socials, econòmiques i/o d'organització
- El nucli familiar viu en un context d'especial consideració
- Els progenitors o guardadors presenten un aspecte físic molt desfavorable
- Les condicions personals de l'infant el poden fer més vulnerable

ANNEX 5. AVALUACIÓ DEL RISC: INDICADORS, FACTORS DE RISC I PROTECCIÓ I FACTORS DE PRONÒSTIC

Ordre BSF/331/2013, de 18 de desembre, per la qual s'aproven les llistes d'indicadors i factors de protecció dels infants i adolescents. <http://goo.gl/EWRvay>

Annex 2: Llistes d'indicadors per detectar les situacions de risc i de desemparament definides en els articles 102 i 105 de la Llei 14/2010, de 27 de maig

- A. Indicadors de situacions de risc i desemparament
- B. Factors de risc / protecció
- C. Factors de pronòstic

ANNEX 5. AVALUACIÓ DEL RISC: INDICADORS, FACTORS DE RISC I PROTECCIÓ I FACTORS DE PRONÒSTIC

A. Indicadors de situacions de risc i desemparament (*es mostren les categories en que s'agrupen)

Manca d'escolarització, absentisme o abandó escolar

Pràctiques discriminatòries per gènere, orientació sexual...

Incapacitat de contenir la conducta de l'Infant o adolescent

Risc de Mutilació genital femenina (MGF)

INDICADORS DE RISC (Referència a l'art. 102 LDOIA)

Situació compatible amb negligència

Violència masclista

Situació compatible amb maltractament psíquic – emocional

Situació compatible amb maltractament físic

Instrumentalització dels infants i adolescents

Canvis en la situació sociofamiliar que condicionen per exercir les funcions de guardador

INDICADORS DE RISC - DESEMPARAMENT (Referència a l'art. 102 - 105 LDOIA)

Situació compatible amb abandonament

Situació compatible amb maltractament prenatal

Situació compatible amb abús sexual

Situació compatible amb explotació laboral, delictiva o sexual

Submissió químic-farmacèutica /Síndrome de Munchausen per powers

INDICADORS DE DESEMPARAMENT (Referència a l'art. 105 LDOIA)

ANNEX 5. AVALUACIÓ DEL RISC: INDICADORS, FACTORS DE RISC I PROTECCIÓ I FACTORS DE PRONÒSTIC

B. Factors de risc / protecció

Característiques personals de l'infant o l'adolescent

- Estat físic i/o desenvolupament evolutiu de l'infant o l'adolescent.
- Estat psicològic de l'infant o l'adolescent.

Característiques comportamentals de l'infant o l'adolescent.

- Antecedents de maltractament infantil en l'infant o l'adolescent.

Característiques personals dels pares, tutors o guardadors

- Estat físic dels pares, tutors o guardadors.
- Estat psicològic dels pares, tutors o guardadors.
- Toxicomanies i/o addiccions dels pares, tutors o guardadors.
- Conducta violenta, antisocial, delictiva i/o de risc dels pares, tutors o guardadors.

Estudis o formació i habilitats dels pares, tutors o guardadors

- Estudis i/o formació dels pares, tutors o guardadors.
- Habilitats socials dels pares, tutors o guardadors.

Antecedents dels pares, tutors o guardadors

- Història personal de maltractaments i/o abandonament infantil en els pares, tutors o guardadors.
- Història de conducta violenta, antisocial i/o delictiva dels pares, tutors o guardadors.

Característiques familiars

- Composició i estructura de la família.
- Dinàmica familiar.
- Situacions i esdeveniments familiars estressants.
- Antecedents de violència en la família.

Característiques de la comunitat

- Escola i context escolar.
- Barri i context comunitari.
- Disponibilitat i/o accessibilitat als serveis de suport.

ANNEX 5. AVALUACIÓ DEL RISC: INDICADORS, FACTORS DE RISC I PROTECCIÓ I FACTORS DE PRONÒSTIC

B. Factors de pronòstic

- Consciència de problema en els progenitors, tutors o guardadors.
- Motivació per al canvi en els progenitors, tutors o guardadors.
- Consciència de necessitar ajuda d'un tercer professional, en els progenitors, tutors o guardadors.
- Possibilitats d'establir un context de treball de col·laboració dels progenitors, tutors o guardadors amb els professionals.
- Cronicitat de la problemàtica familiar.
- Gravetat del maltractament infantil.
- Gravetat dels efectes i les conseqüències del maltractament en l'infant o l'adolescent.
- Disponibilitat dels serveis necessaris.
- Intervenció d'altres serveis amb la família.
- Obtenció de resultats en el procés de suport i/o tractament a la família.
- Temporalitat en la recuperació de les funcions familiars i capacitats parentals.
- Important incidència dels factors de risc en les funcions familiars i capacitats parentals.
- Important incidència dels factors de protecció en les funcions familiars i capacitats parentals.

